

Nacrt prijedloga uredbe

Na osnovu člana 19. stav 1. Zakona o Vladi Federacije Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), na prijedlog federalnog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na _____ sjednici održanoj ____ donosi

U R E D B U

O METODOLOGIJI UTVRĐIVANJA NAJNIŽE OSNOVNE CIJENE VODNIH USLUGA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

Ovom uredbom se utvrđuje:

- (a) primjena i temeljna načela Metodologije o utvrđivanju najniže osnovne cijene vodnih usluga u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Metodologija);
- (b) uvjeti za primjenu ove Metodologije;
- (c) način proračuna cijene vodnih usluga, struktura cijene vodne usluge, vrsta troškova koji se uzimaju u obzir prilikom proračuna cijene vodnih usluga, kao i način njihovog prikaza;
- (d) sadržaj i format podataka i izvještaja koji se dostavljaju pri postupku razmatranja cijene vodnih usluga;
- (e) popis ključnih pokazatelja uspješnosti vršenja vodnih usluga, zajedno sa prikazom njihovog proračuna, kao i popis ciljnih vrijednosti koje se trebaju postići u tranzicijskom periodu;
- (f) sadržaj zahtjeva za utvrđivanjem cijene vodnih usluga;
- (g) kontrola provedbe Metodologije.

Član 2. (Ciljevi)

Metodologija osigurava da:

- (a) ukupni iznos mjesečnog računa za vodne usluge za prosječno kućanstvo bude priuštiv;
- (b) je infrastruktura koje se koristi za pružanje vodnih usluga redovno održavana i zamjenjivana, čime se postiže njena trajna održivost;
- (c) je pružanje vodnih usluga neprekidno i da voda kojom se snabdijeva stanovništvo zadovoljava sve vrijednosti pokazatelja vode sigurne za piće;
- (d) su stvoreni uvjeti za investiranje i uredno vraćanje kredita za investicije u infrastrukturu koja se koristi za pružanje vodnih usluga;
- (e) su stvoreni uvjeti za postupno i potpuno zadovoljenje svih temeljnih načela koji se navode ovom uredbom;
- (f) su korisnici usluga zaštićeni od moguće zlouporabe monopolnog ili dominantnog položaja pružatelja vodnih usluga (u daljnjem tekstu: operator);
- (g) su stvoreni uvjeti za poštivanje važećih kolektivnih ugovora.

Nacrt prijedloga uredbe

Član 3. (Definicije)

U ovoj uredbi korištene su slijedeće definicije:

- (a) **Otpadne vode** označavaju sve potencijalno onečišćene tehnološke, sanitarne, oborinske i druge vode koje su promijenile svoje prirodne, fizičke, hemijske ili biološke osobine rezultatom ljudskih aktivnosti;
- (b) **Vodne usluge** označavaju sve usluge koje za: domaćinstva, javne ustanove ili bilo koju privrednu aktivnost, osiguravaju:
  - i. zahvatanje, akumuliranje i skladištenje površinske ili podzemne vode, prečišćavanje vode do nivoa kvaliteta vode za piće i distribuciju krajnjim korisnicima,
  - ii. prikupljanje i prečišćavanje otpadnih voda putem javnih kanalizacijskih sistema, koje se zatim ispuštaju u površinske vode, uključujući i dostavu zahvaćene ili pitke vode drugoj JLS ili njenom komunalnom poduzeću (drugom operatoru).
- (c) **Javni kanalizacioni sistem** označava sistem vodnih objekata kojim se prikupljaju i odvođe urbane otpadne vode, a kojim upravlja operater;
- (d) **Urbane otpadne vode** označavaju otpadne vode koje su prikupljene javnim kanalizacionim sistemima iz domaćinstava ili mješavinu tih voda sa tehnološkim otpadnim vodama i/ili oborinskim vodama;
- (e) **Troškovni centar** je organizacioni dio operatora za koji se odvojeno knjiže svi pripadni troškovi;
- (f) **Prosječan broj dana naplate** je broj koji se dobije kada se iznos ukupnih potraživanja od korisnika vodnih usluga na kraju posmatranog perioda podijeli sa prosječnim dnevnim zaduženjem za te vodne usluge u posmatranom periodu.
- (g) **Procenat naplate** je broj koji se dobije kada se iznos ukupnih naplata od korisnika vodnih usluga u posmatranom periodu podijeli sa iznosom ukupnog zaduženja za vodne usluge u posmatranom periodu, pomnožen sa 100.
- (h) **Neprihodovana voda** je voda koja je proizvedena (zahvaćena i eventualno prerađena za potrebe vodoopskrbe), ali nije evidentirana kao isporučena korisnicima usluga, sastoji se od stvarnih i prividnih gubitaka vode u mreži;
- (i) **Stvarni gubici vode u mreži** (fizički gubici) predstavljaju curenja vode u mreži;
- (j) **Prividni gubici vode u mreži** podrazumijevaju razliku između neprihodovane vode i stvarnih gubitaka vode u mreži i odnose se na pogrešna mjerenja, ilegalno korištenje vode i dr.;
- (k) **Infrastrukturni indeks curenja - ILI** predstavlja odnos tekućih stvarnih gubitaka vode u mreži i neizbježnih gubitaka vode u mreži, koji se računaju formulom definiranom od strane međunarodne asocijacije vodovoda IWA, prema specifičnim karakteristikama vodovodne mreže;
- (l) **Korisnik usluga** je svaka fizička ili pravna osoba koja koristi bilo koju od vrsta vodnih usluga iz člana 4. ove uredbe;
- (m) **Operator** je javno preduzeće ili druga pravna osoba koja je registrirana za upravljanje vodovodnim i kanalizacionim sistemom i postrojenjem za urbane

Nacrt prijedloga uredbe

otpadne vode i pružanje vodno komunalnih usluga, odnosno osoba kojoj je u skladu sa zakonom prenijeto takvo ovlaštenje;

- (n) **Osnivači** javnog komunalnog poduzeća u Federaciji Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Federacija) su jedinice lokalne samouprave (u daljem tekstu: JLS), odnosno kantoni za poduzeća koja su kantonalnim propisom osnovana da pružaju usluge za više JLS;
- (o) **Regulatorno tijelo** je neovisno i nepristrano tijelo osnovano na kantonalnoj ili federalnoj razini, koje ima nadležnosti prethodne verifikacije zahtjeva operatora za izmjenom vodne tarife u skladu sa odredbama ove uredbe.

Član 4.

(Određivanje najniže cijene vodnih usluga)

- (1) Ova uredba se odnosi na određivanje najniže cijene vodnih usluga iz člana 3. tačka b) ove uredbe, odnosno na vodoopskrbu, odvodnju i prečišćavanje otpadnih voda.
- (2) Izuzetno od odredbe stava (1) ovog člana cijena usluge odvodnje urbanih oborinskih voda se određuje Odlukom o odvodnji oborinskih voda JLS ili zasebnim Ugovorom o odvodnji oborinskih voda između JLS, odnosno kantona sa operatorom.

DIO DRUGI –TEMELJNA NAČELA

Član 5.

(Temeljna načela)

Ova uredba se zasniva na sljedećim načelima:

- (a) Načelo pokrivanja troškova;
- (b) Načelo priuštivosti;
- (c) Načelo korisnik plaća;
- (d) Načelo jednakosti;
- (e) Načelo zagađivač plaća;
- (f) Načelo ekonomske i operativne učinkovitosti;
- (g) Načelo pravičnosti i jednakosti;
- (h) Načelo ekološke učinkovitosti.

Član 6.

(Načelo pokrivanja troškova)

- (1) Načelo pokrivanja troškova se odnosi na formiranje cijene usluge na način da ista uključi sve odnosne troškove samo te vrste usluge, uključujući i pripadajući dio zajedničkih troškova više vrsta usluga.
- (2) Preduvjet za primjenu ovog načela je računovodstveno razdvajanje svih troškova po definiranim troškovnim centrima, gdje svaka vrsta usluge ima odvojeno knjižene odnosne troškove.

Nacrt prijedloga uredbe

Član 7.

(Načelo priuštivosti)

- (1) Načelom priuštivosti se procjenjuje najveća moguća cijena koju prosječna obitelj koja živi na području odnosno JLS može mjesečno platiti iz svojih prihoda i sa prosječnom potrošnjom vode po osobi.
- (2) Granicom priuštivosti se smatraju sredstva u iznosu od 4% ukupnog prihoda građana u prethodnoj godini iskazanog na razini prosječne obitelji u odnosnoj JLS, koja se mogu izdvojiti za račun takve obitelji za ukupne usluge vodoopskrbe, odvodnje i tretmana otpadnih voda.
- (3) JLS će vršiti proračun visine priuštivosti na godišnjoj osnovi, a prve podatke će objaviti u roku od godinu dana od stupanja na snagu ove uredbe. JLS-e će se koristiti zvaničnim dostupnim podacima o prihodima stanovništva za proračun visine priuštivosti, odnosno izvršiti najbolju procjenu prihoda prosječne porodice ako isti nisu zvanično dostupni.
- (4) JLS će regulirati subvencioniranje usluga iz stava (2) ovog člana socijalno ranjivim korisnicima.
- (5) JLS ne treba planirati investicijske troškove izgradnje javne vodno - komunalne infrastrukture, ako se otplatom ovih troškova kroz cijenu vodne usluge prelazi granica priuštivosti iz stava (2) ovog člana; ako se ipak odluče za takvu izgradnju, JLS je obavezna subvencionirati u cijelosti iznos troškova izgradnje i rada javne vodno - komunalne infrastrukture iznad granice priuštivosti.
- (6) JLS može subvencionirati troškove izgradnje javne vodno - komunalne infrastrukture i kada oni ne prelaze granicu priuštivosti.

Član 8.

(Načelo korisnik plaća)

- (1) Načelom korisnik plaća se osigurava da troškove nastale zahtjevom korisnika usluga snosi ta grupa korisnika, čime se istovremeno sprječava praksa unakrsnog subvencioniranja jedne kategorije korisnika usluga od strane druge.
- (2) Izuzeće od primjene ovog načela su stambene jedinice u sastavu zgrada sa jednim ili više zajedničkih brojila.

Član 9.

(Načelo jednakosti)

- (1) U sektoru vodnih usluga se primjenjuje i načelo jednakosti, koje podrazumijeva da se cijena vode postepeno izjednačava za sve kategorije korisnika usluga, do postizanja iste cijene vodnih usluga.
- (2) Izuzeće od primjene ovog načela su samo vodovodni sistemi sa gubicima manjim od 20%, gdje se potražnja za vodom ne može u potpunosti zadovoljiti iz postojećih izvora snabdijevanja vodom, kada operator može uvesti odvojene tarife za potrošače čija zahtijevana potrošnja izlazi iz okvira postojećih kapaciteta vodovodnog sistema.

Nacrt prijedloga uredbe

Član 10. (Načelo zagađivač plaća)

Štetu u okolišu treba sprečavati i otklanjati promicanjem načela zagađivač plaća, u skladu s načelom održivog razvoja. Temelj ovog načela je financijska odgovornost pravne osobe čija je djelatnost uzrokovala štetu u okolišu ili njezinu prijetecu opasnost, kako bi se isti potaknuli na usvajanje financijskih mjera i razvijanje postupaka za smanjivanje rizika od štete u okolišu.

Član 11. (Načelo ekonomske i operativne efikasnosti)

- (1) Načelo ekonomske efikasnosti podrazumijeva optimizaciju svih vrsta troškova pružanja vodno-komunalnih usluga, poboljšanje naplate prihoda, redovno vršenje revizije tarifnih stopa i dugoročno postizanje potpunog povrata finansijskih troškova, a da se time ne naruši kvaliteta vodnih usluga.
- (2) Operativna efikasnost postiže se optimiziranjem i boljim korištenjem ljudskih resursa, energetske efikasnošću, adekvatnim korištenjem opreme u sistemu i kontrolom neprihodovane vode.

Član 12. (Načelo pravičnosti i jednakosti)

Ljudsko pravo na vodu i sanitaciju (odvodnju i tretman urbanih otpadnih voda) je prepoznato, čista voda za piće i sanitacija su ključni za ostvarivanje svih ljudskih prava. Zato je obveza JLS da osiguraju sigurnu, čistu, dostupnu i priuštivu pitku vodu i sanitaciju za svoje stanovnike.

Član 13. (Načelo ekološke učinkovitosti)

Načelo očuvanja prirodnih resursa ili ekološke efikasnosti se provodi potrebnim dodacima na cijenu čija bi funkcija bila utjecanje na smanjenje potrošnje, a time i smanjenje zahvata vode iz okoliša, kao i uvođenjem naknada koje bi trebale neutralizirati ili smanjiti negativni utjecaj na okoliš nastao u toku gradnje ili eksploatacije vodovodnog sistema kao i kanalizacijskih i sustava tretmana otpadnih voda. Dodaci na cijenu vode trebaju motivirati potrošače da vodu troše racionalno i da prekomjernom potrošnjom ne ugroze postojeće kapacitete.

Nacrt prijedloga uredbe

DIO TREĆI – PREDUVJETI ZA PRIMJENU METODOLOGIJE

a) RAČUNOVODSTVENI PREDUVJETI

Član 14.

(Način knjiženja troškova i prihoda)

- (1) Pravna osoba dužna je poštivati Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 83/09) i Pravilnik o kontnom okviru, sadržaju konta i primjeni kontnog okvira za privredna društva ("Službene novine Federacije BiH", broj 82/10) pri izradi kontnog plana i revidirati postojeći plan u slučaju da isti nije usklađen sa navedenim propisima. Direktni troškovi se trebaju dodijeliti svakom pripadajućem troškovnom centru.
- (2) Operator definiše jasno razdvojene troškovne centre, odnosno omogućava izdvojeno knjiženje troškova, kao i prihoda, usluge vodoopskrbe od usluge odvodnje otpadnih voda, kao i od usluge prečišćavanja otpadnih voda, te svih drugih vrsta usluga koje takav operator pruža.
- (3) Operator osigurava računovodstveno definirana i po vlastitim troškovima (i prihodima) razdvojena, najmanje četiri sljedećih troškovnih centara:
  - (a) vodoopskrba (dalje se ovaj troškovni centar može dijeliti na podtroškovne centre: crpljenja, prečišćavanja, distribucije i dr.);
  - (b) prikupljanje i odvodnja otpadnih voda (dalje se ovaj troškovni centar može dijeliti na svoje podtroškovne centre);
  - (c) tretman otpadnih voda (dalje se ovaj troškovni centar može dijeliti na svoje podtroškovne centre);
  - (d) zajednički poslovi (dalje se može dijeliti na podtroškovne centre: uprava, pravni poslovi, računovodstvo i sl.).
- (4) Svi troškovi direktno vezani za pojedinu vrstu vodne usluge se knjiže na odgovarajući troškovni centar, i to na najniži odnosni podtroškovni centar koji je definiran.

Član 15.

(Knjiženje indirektnih troškova)

Indirektni troškovi poput troškova računovodstva, uprave i sl. se knjiže na odgovarajućem troškovnom centru zajedničkih poslova, uz određenje ključa (pojedinačnog po vrsti troška ili zbirnog za sve takve troškove) kojim se naknadno vrši redistribucija tih troškova na svaku od pojedinačnih vrsta usluga.

Član 16.

(Knjiženje troškova i prihoda ostalih usluga)

Ako je operator složeno komunalno poduzeće, koje osim vodnih usluga iz člana 4. stav (1) ove uredbe pruža i druge vrste usluga, ostale usluge se pojedinačno određuju kao osnova za formiranje troškovnih centara.

Nacrt prijedloga uredbe

Član 17.

(Vrste troškova vodnih usluga)

- (1) Sve direktne troškove svake od pojedinačnih vodnih usluga treba knjižiti isključivo na pripadajuće troškovne centre, po mogućnosti na što nižoj razini, u što spadaju:
  - (a) materijalni troškovi;
  - (b) troškovi plaća i ostalih primanja zaposlenih i drugih fizičkih osoba;
  - (c) troškovi proizvodnih usluga;
  - (d) amortizacija i troškovi rezervisanja;
  - (e) nematerijalni troškovi,
  - (f) finansijski rashodi (tečajne razlike i kamate na kredite kojima se financira sanacija, rekonstrukcija ili izgradnja/nabavka infrastrukture).
- (2) Operator u izračun cijene vodnih usluga ne smije uzimati izvanredne rashode, niti rashode po osnovu poreza. Izvanredni rashodi nemaju niti direktnu, niti indirektnu povezanost sa stvarnom svrhom poslovanja operatora. To se prvenstveno odnosi na gubitke od prodaje dugotrajne imovine i gubitke od umanjenja vrijednosti potraživanja od kupaca.

Član 18.

(Popis i obračun amortizacije stalnih sredstava)

- (1) U svrhu pravilnog i cjelovitog obračuna iznosa amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme kojom se vrše vodne usluge, operator je obavezan uraditi:
  - (a) popis nekretnina postrojenja i opreme u skladu s Zakonom o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj 83/09);
  - (b) naknadnu procjenu fer vrijednosti, ukoliko se imovina naknadno vrednuje prema modelu revalorizacije;
  - (c) u slučaju postojanja indikatora umanjenja vrijednosti, formalnu procjenu nadoknativog iznosa;
  - (d) u slučaju da imovina nije unesena u finansijske izvještaje poduzeća, izvršiti popis i procjenu njene fer vrijednosti u skladu s primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja i njen prijenos u finansijske izvještaje.
- (2) Sva stalna imovina mora se evidentirati prema definiranim troškovnim centrima.
- (3) Operator koji podnosi zahtjev za reviziju vodnih tarifa dužan je pripremiti tranzicijski plan za postepeno uključivanje punog troška amortizacije iz stava (1) ovog člana.
- (4) Puni trošak amortizacije potrebno je postepeno uključiti u cijenu vodnih usluga, u periodu do najviše 10 (deset) godina od dana donošenja ove uredbe.

Nacrt prijedloga uredbe

b) PLAN POSLOVANJA

Član 19.

(Sadržaj Plana poslovanja)

- (1) Pored obaveznih elemenata Plana poslovanja određenih Zakonom o javnim preduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Službene novine Federacije BiH", br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12), Plan poslovanja operatora koji pružaju vodne usluge mora dodatno sadržavati i sljedeće:
- (a) plan optimizacije broja zaposlenih za trogodišnji period, dodatno i projekcijom do kada će se broj zaposlenih koji su angažirani u funkciji pružanja ukupnih vodnih usluga prema Aneksu II. ove uredbe, svesti na ciljnu vrijednost, ovisno o veličini i složenosti infrastrukturnog sistema;
  - (b) plan smanjenja i/ili kontrole neprihodovane vode za trogodišnji period, dodatno sa projekcijom kada će se postotak gubitaka svesti na veličinu poslije koje više nije isplatio dalje smanjivanje, te kada će se infrastrukturni indeks curenja (u daljnjem tekstu: ILI) svesti na vrijednost manju od 4. Obrazac za proračun indeksa ILI dat je u Aneksu I. ove uredbe;
  - (c) plan optimizacije ostalih troškova, gdje je optimizacija moguća primjenom novih tehnologija ili poboljšanim upravljanjem;
  - (d) plan unaprjeđenja naplate, ako ista iznosi manje od 95%;
  - (e) plan unaprjeđenja mjerenja u mreži;
  - (f) plan unaprjeđenja upravljanja sredstvima, uključujući i kompletiranje knjige stalnih sredstava;
  - (g) plan kapitalnih ulaganja, ako je odobren za uključivanje u cijenu sukladno načelu priuštivosti.

Član 20.

(Ključni pokazatelji/indikatorji uspješnosti operatora)

- (1) Plan poslovanja operatora mora sadržavati vrijednosti za prethodne tri godine (odnosno za cijeli prethodni period pružanja ovih usluga ako je isti kraći od tri godine), projekcije vrijednosti za najmanje naredne tri godine, te dugoročne ciljne vrijednosti i očekivano vrijeme njihovog dostizanja za sljedeće ključne pokazatelje/indikatorje uspješnosti:
- (a) neprihodovana voda (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 25% ili manje);
  - (b) postotak mjerenja potrošača i vodozahvata (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 100%);
  - (c) prosječan broj dana naplate (izraženo u broju dana, preporučena dugoročna ciljna vrijednost je 90 dana ili manje);
  - (d) postotak naplate (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 96% ili više);

Nacrt prijedloga uredbe

- (e) produktivnost operatora (broj zaposlenih na hiljadu korisnika usluga ili hiljadu priključaka, za sve vodne usluge iz člana 4. ove uredbe), prema proračunu maksimalnog broja zaposlenih na kraju ciljnog perioda, ovisno o veličini i složenosti infrastrukturnog sistema;
  - (f) pokrivenost operativnih troškova (izraženo u %, preporučena ciljna vrijednost 100%);
  - (g) priuštivost usluga (izraženo u %, preporučena vrijednost do najviše 4%).
- (2) Instrukcije za proračun vrijednosti pokazatelja/indikatora produktivnosti zaposlenika i maksimalnog broja zaposlenih daju se u Aneksu II. ove uredbe.
- (3) Operatori su dužni regulatornom tijelu, u svrhu utvrđivanja složenosti infrastrukturnog sistema kojim upravljaju, dostaviti tačne podatke i/ili dokumentaciju o karakteristikama sistema shodno parametrima navedenim u Tabeli karakteristika sistema iz Aneksa II. ove uredbe, kao i sve promjene nastale uslijed povećanja obuhvata javnog sistema i vrste usluga, kapitalnih investicija i efikasnosti operatora.

DIO ČETVRTI – VRSTA I NAČIN PRORAČUNA CIJENE VODNIH USLUGA

Član 21.

(Vrste cijene vodnih usluga)

Operator koji pruža usluge iz člana 4. stav (1) ove uredbe se može odlučiti za jednu od narednih vrsta cijene, o čemu odluku donosi osnivač:

- (a) jedinična cijena po m³ vode, plaćanje prema potrošenoj količini sa fiksnim dijelom cijene;
- (b) blok-rastuća cijena m³ vode, plaćanje prema potrošenoj količini sa fiksnim dijelom cijene, u funkciji obeshrabrivanja prekomjerne potrošnje u područjima sa proglašenom oskudicom vode i uz obavezno mjesečno očitavanje.

Član 22.

(Izjednačavanje cijena vodnih usluga)

- (1) Operator koji pruža vodne usluge iz člana 4. stav (1) ove uredbe određuje pojedinačnu cijenu za različite kategorije korisnika usluga i to:
- (a) fizičke osobe (građani);
  - (b) privredni subjekti (privredna društva i obrti);
  - (c) javne ustanove i institucije;
  - (d) ostali korisnici.
- (2) Cijena usluga za svaku od kategoriju korisnika iz stava (1) ovog člana se odnosi samo na tu kategoriju korisnika, uz postepeno izjednačavanje do postizanja jednake cijene za sve korisnike usluga.
- (3) Za javne vodno-komunalne sisteme gdje vodne tarife nisu izjednačene za sve kategorije korisnika operator je dužan, uz zahtjev za promjenom vodnih tarifa,

Nacrt prijedloga uredbe

dostaviti tranzicijski plan izjednačenja cijena za sve kategorije korisnika usluga i u zahtjev uključiti prvi prijedlog izjednačavanja tarifa.

Član 23. (Fiksni dio cijene)

- (1) Fiksnim dijelom cijene se pokriva dio fiksnih troškova pružanja usluge vodoopskrbe korisnika usluga koji ne zavise od količine dostavljenih vodnih usluga, i ne uključuje nijedan dio troškova zaposlenih.
- (2) Prvi dio iznosa fiksnog dijela cijene se određuje na način da ukupni očekivani priliv ovim putem pokrije obavezu nastalu po osnovu redovnog i odgovarajućom regulativom propisanog održavanja korisničkog vodomjera, u iznosu koji odgovara stvarnim troškovima za svaki vodomjer pojedinačno.

Osim ovog troška koji se odnosi direktno na korisnika usluga na kojeg se odnosi taj vodomjer, mogu se uključiti i troškovi ugradnje i održavanja zonskih i vodomjera na izvorištu, na način da se isti rasporede na sve korisnike usluga i tako pridodaju prethodnom iznosu. U tom slučaju visina ovog fiksnog dijela cijene je određena sa:

$$\text{Fiksni dio cijene (i)} = \text{TZV(i)/Mjes(i)} + \text{Post (i)} \times \text{SumZon}$$

gdje je:

Fiksni dio cijene (i) = iznos fiksnog dijela cijene za konkretnog korisnika usluga (i)

TZV(i) = trošak zamjene i održavanja vodomjera konkretnog potrošača (i)

Mjes(i) je broj mjeseci nakon kojih se dati vodomjer (i) treba zamijeniti

Post(i) je postotak troška zamjene vodomjera koji se odnosi na konkretnog potrošača (i) u sumi troškova zamjene zonskih vodomjera i vodomjera na izvorištima.

SumZon je zbir troškova zamjene i održavanja svih zonskih vodomjera i vodomjera na izvorištima.

- (3) Osnivač može odlučiti da se još neki dio fiksnih troškova, koji se odnose na uslugu vodoopskrbe ili usluge odvodnje i tretmana otpadnih voda za koje se može pokazati da se ne mogu pokriti iz varijabilnog dijela cijena a da se pri tome poštuju sva načela Uredbe, uključiti u fiksni dio cijene korisnika usluga, u šta spadaju:
  - (a) iznos koji odgovora dijelu ili punom iznosu obračunate amortizacije stalnih sredstava koja su u funkciji pružanja vodnih usluga;
  - (b) očitavanje vodomjera;
  - (c) obrada očitanih podataka;
  - (d) testiranje i održavanje kvaliteta i ispravnosti vode za piće, i druge vrste fiksnih troškova.

Nacrt prijedloga uredbe

Član 24.

(Korištenje priliva ostvarenih po osnovu fiksnog dijela cijene)

- (1) Prilivi ostvareni po osnovu fiksnog dijela cijene koji se odnose na vodomjere, mogu se koristiti samo u svrhu redovne zamjene ili baždarenja vodomjera.
- (2) Prilivi ostvareni po osnovu fiksnog dijela cijene koji se odnosi na amortizaciju infrastrukture, mogu se koristiti samo u svrhu sanacije i rekonstrukcije te infrastrukture ili za otplatu glavnice po kreditima iz kojih su financirani sanacija i rekonstrukcija te infrastrukture.
- (3) Prilivi ostvareni po osnovu fiksnog dijela cijene za druge svrhe iz člana 23. stav (3) ove uredbe, mogu se koristiti samo u te svrhe.

Član 25.

(Varijabilni dio cijene vodnih usluga po m³)

- (1) Varijabilni dio cijene vodnih usluga se izračunava na način da se ukupni izdaci po osnovu direktnih i indirektnih troškova i rashoda koji nisu planirani da budu pokrivenih iz fiksnog dijela cijene, uključujući razvojnu komponentu cijene i otplatu kredita za koji je odlučeno da bude uključen u varijabilni dio cijene vodnih usluga, podijele sa količinom vode koja se planira fakturirati krajnjim potrošačima po sljedećoj formuli:

$$\text{Jedinična cijena po m}^3 = \frac{\text{Predviđeni troškovi djelatnosti (u KM)}}{\text{Predviđena fakturirana količina vode (u m}^3\text{)} \times (1/\text{Napl})}$$

gdje postotak očekivane naplativosti Napl ne smije biti manji od 95% (Napl ≥ 95%).

- (2) Procijenjeni troškovi se odnose isključivo na vrstu vodne usluge za koju se računa jedinična cijena m³. Procjena se vrši na temelju knjiženih troškova iz prethodnog perioda razdvojenih prema definiranim troškovnim centrima, kao i na temelju aktivnosti predviđenih Poslovnim planom.

Član 26.

(Korištenje priliva ostvarenih jediničnom cijenom m³ vode)

- (1) Prilivi prikupljeni po osnovu ostvarene jedinične cijene m³ su namijenjeni za izmirenje obaveza po izdacima nastalim na osnovu:
  - (a) operativnih troškova;
  - (b) investicijsko održavanje i znavljanje trajnih sredstava;
  - (c) kapitalne investicije, ukoliko su iste uključene u cijenu vodnih usluga.
- (2) Prilivi ostvareni po osnovu dijela cijene koji se odnosi na realno obračunatu amortizaciju na sva stalna sredstva (za investicijsko održavanje) se troše na način određen poslovnim planom, koji uključuje plan i program investicija namijenjenih smanjenju neprihodovane vode i redovne zamjene elemenata infrastrukturnog sistema.

Nacrt prijedloga uredbe

- (3) Sredstva prikupljena povećanjem koeficijenata odnosno razlikom u cijeni dodatne potrošnje blok-rastuće cijene m³ vode se zasebno evidentiraju i mogu se koristiti samo za aktivnosti osiguranja dodatnih količina vode za piće, i to prije svega na aktivnostima za smanjenje gubitaka.
- (4) Nove kapitalne investicije mogu se financirati iz priliva preduzeća po osnovu ostvarene jedinične cijene m³ samo do iznosa razvojne komponente cijene ili otplate kredita koji je uključen u varijabilni dio cijene odnosno vodne usluge.
- (5) Trošenja sredstava iz stava (1) ovog člana se posebno obrazlažu u financijskim izvještajima koja se dostavljaju nadležnim tijelima, izdvojeno po operativnim troškovima, troškovima investicijskog održavanja i troškovima kapitalnog investiranja.

DIO PETI – POSTUPAK RAZMATRANJA PROMJENE CIJENE VODNIH USLUGA

Član 27.

(Zahtjev i dokumentacija potrebna za razmatranje i odobrenje cijene)

Zahtjev i dokumentacija koja se uz zahtjev operatora dostavlja osnivaču komunalnog poduzeća u cilju razmatranja cijene vodnih usluga sadrže:

- (a) pregled ključnih indikatora poslovanja koji indiciraju potrebu promjene vodne tarife u ciljnem periodu dat u Aneksu IV. ove uredbe;
- (b) analizu provedbe važećeg Poslovnog plana operatora koji pruža vodne usluge za prethodni period;
- (c) važeći Plan poslovanja operatora koji, pojedinačno za svaku od vodnih usluga, uključuje:
  - Analizu realiziranih prihoda i iskazanih rashoda,
  - stepen naplate fakturiranih usluga,
  - Plan stepena naplate usluga za naredni period, preporuka ne duži od jedne godine.
- (d) izvještaj o provedenom računovodstvenom razdvajanju troškova i prihoda po troškovnim centrima;
- (e) mišljenje neovisnog regulatornog tijela u postupku razmatranja nove cijene vodnih usluga, kojim se potvrđuje da su dokumentacija, podaci i prijedlog operatora podneseni u skladu sa ovom uredbom.

Član 28.

(Struktura predložene cijene)

Cijena svake od usluga iz člana 4. stav (1) ove uredbe se predlaže kao jedan zbirni iznos, ali i kao pojedinačne stvarne vrijednosti i u postotku u odnosu na ukupnu cijenu, i to kao dio koji se odnosi na:

- (a) pokrivanje procijenjenih troškova zaposlenih;
- (b) procjenu očekivanih troškova energije;
- (c) ostale operativne troškove;

Nacrt prijedloga uredbe

- (d) troškove investicijskog održavanja;
- (e) troškove odobrenih kapitalnih investicija;
- (f) sve ostale troškove.

Član 29.

(Postupak odobrenja cijene)

- (1) Dokumentaciju koja se dostavlja u cilju razmatranja cijene vodnih usluga priprema uprava operatora.
- (2) Dokumentacija iz stava (1) ovog člana dostavlja se Nadzornom odboru operatora, čiji je zadatak da provjeri dostavljenu dokumentaciju i izvijesti da li je ista usuglašena sa odredbama ove uredbe. U slučaju da Nadzorni odbor operatora zaključi da dokumentacija nije usuglašena sa odredbama ove uredbe, ista se vraća na doradu upravi operatora.
- (3) U slučaju da Nadzorni odbor operatora zaključi da je dokumentacija usuglašena sa odredbama ove uredbe, kao i da je prethodni Plan poslovanja zadovoljavajuće proveden te da je važeći Plan poslovanja dovoljno ambiciozan, ista se sa takvim zaključkom prosljeđuje osnivaču komunalnog poduzeća na konačno razmatranje i usvajanje.
- (4) Prije upućivanja potpune dokumentacije osnivaču komunalnog poduzeća na odobrenje nove cijene vodnih usluga, operator je obavezan obezbijediti pozitivno mišljenje od regulatornog tijela. Ako regulator ne obezbijedi pozitivno mišljenje, postupak se vraća na zahtjev iz stava (1) ovog člana.
- (5) Osnivač razmatra zahtjev operatora iz člana 27. ove uredbe u roku od 90 dana od dana podnošenja zahtjeva.
- (6) Osnivač može od operatora i regulatornog tijela jednom zatražiti dopunu zahtjeva u roku od najviše 30 dana od dana prijema zahtjeva, ako utvrdi da zahtjev operatora nije usklađen sa ovom uredbom i uz detaljno obrazloženje zahtjeva za dopunu.
- (7) Po dostavljanju zahtjeva za dopunu iz stava (6) ovog člana, operator je dužan u roku od 15 dana od dana prijema istog osnivaču i regulatornom tijelu dostaviti odgovor i dokumentaciju.
- (8) Po prijemu odgovora i dokumentacije iz stava (7) ovog člana regulatorno tijelo je dužno u roku od 15 dana od dana prijema istih dostaviti svoje mišljenje operatoru i osnivaču.
- (9) Osnivač dopunjeni zahtjev operatora iz st. (7) i (8) ovog člana razmatra u roku od 30 dana od dana podnošenja dopune zahtjeva i u tom roku usvaja novu tarifu.

Član 30.

(Slučaj neodobrenja cijene)

- (1) Osnivač koji na osnovu pozitivnog mišljenja od regulatornog tijela na dostavljeni zahtjev i odobrene dokumentacije iz čl. 27.- 29. ove uredbe javnom operatoru ne odobri novu cijenu vodnih usluga, neće imati pristup sufinansiranju kapitalne javne

Nacrt prijedloga uredbe

vodno-komunalne infrastrukture iz sredstava kredita i grantova međunarodnih finansijskih institucija, budžeta kantona i Federacije, ako je:

- (a) otplata kredita i sufinansiranje granta planirano kroz cijenu vodnih usluga;
  - (b) sredstvima kredita i granta planirana izgradnja objekata, za čiji pogon i održavanje je preduslov povećanje cijene vodnih usluga u svrhu osiguranja njihove održivosti.
- (2) U slučajevima iz stava (1) ovog člana, a u vezi sa odredbom iz člana 7. stav (6) ove uredbe, osnivač je obavezan iz svog budžeta sufinansirati izgradnju kapitalne vodno-komunalne infrastrukture.
- (3) Federalno ministarstvo poljoprivrede vodoprivrede i šumarstva, odnosno kantonalno ministarstvo nadležno za vode/vodno-komunalnu infrastrukturu dužno je u postupku davanja pozitivnog mišljenja na prijedloge kreditnih i grant projekata iz stava (1) ovog člana, a u skladu sa odredbama Uredbe o načinu i kriterijima za pripremu, izradu i praćenje realizacije programa javnih investicija („Službene novine Federacije BiH“, br. 106/14 i 27/19), prethodno utvrditi da se vodne tarife operatora reguliraju u skladu sa ovom uredbom.
- (4) U postupku iz stava (3) ovog člana nadležni federalni i kantonalni organi pribavljaju mišljenje regulatornog tijela vodnih tarifa.

DIO ŠESTI – PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 31. (Primjena uredbe)

- (1) Ova uredba se primjenjuje u kantonima i JLS u Federaciji.
- (2) Ova uredba primjenjuje se za sljedeće operatore registrirane u Federaciji:
- (a) javna komunalna i javna vodno - komunalna poduzeća čiji su osnivači ili vlasnici JLS ili kanton;
  - (b) javna kantonalna poduzeća i druga javna preduzeća koja pružaju vodne usluge direktnim korisnicima regionalno;
  - (c) druga pravna osoba kojoj je odlukom JLS dato pravo na upravljanje vodovodnim i/ili kanalizacijskim sistemima koji pokrivaju uslužno područje sa više od 6.000 stanovnika, ili ako zahvaćaju ukupnu količinu vode veću od 900 m³/dan.
- (3) Operatori čije vodne tarife nisu usklađene sa zahtjevima ove uredbe, dužni su podnijeti zahtjev iz člana 27. ove uredbe najkasnije u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ove uredbe.
- (4) Za sve javne vodno-komunalne sisteme gdje vodne tarife nisu izjednačene za sve kategorije korisnika, osnivači su dužni izjednačiti ove tarife u roku od 5 (pet) godina od dana stupanja na snagu ove uredbe.

Nacrt prijedloga uredbe

Član 32. (Prijelazne odredbe)

- (1) Kantoni će, u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ove uredbe, zakonima o komunalnim djelatnostima i drugim aktima:
  - (a) propisati primjenu metodologije;
  - (b) propisati uspostavu regulatornog tijela vodnih tarifa i tarifni postupak pred regulatornim tijelom.
- (2) Kantoni će uspostaviti regulatorno tijelo za vodne usluge u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu propisa iz stava (1) ovog člana, **osim ukoliko ovu nadležnost ne prenesu na Federaciju BiH.**
- (3) Do uspostave regulatornog tijela na nivou kantona, prethodno mišljenje na izračun cijena vodnih usluga po prijedlogu operatora može dati neovisna Komisija koju formira kanton, ili revizorska kuća prema Proceduri ocjene prijedloga nove cijene vodnih tarifa, koja je data u Aneksu III. ove uredbe.
- (4) Procedura izbora i plaćanje troškova neovisne Komisije ili revizora iz stava (2) ovog člana vrši se iz sredstava vodnih naknada doznačenih kantonu, prema odluci Vlade kantona.
- (5) Vlasnici javnih vodno-komunalnih sistema ili osnivač javnog operatora obavezni su osigurati preduslove za postizanje optimalne produktivnosti javnih operatora prema proračunu maksimalnog broja uposlenih iz Aneksa II. ove uredbe, u roku od 10 (deset) godina od dana stupanja na snagu ove uredbe.
- (6) JLS će shodno uputi iz člana 7. stav (4) ove uredbe vršiti proračun visine priuštivosti na godišnjoj osnovi, a prve podatke će objaviti u roku od godinu dana od stupanja na snagu ove uredbe.

Član 33. (Aneksi uredbe)

Slijedeći aneksi se nalaze u pravitku ove uredbe i čine njen sastavni dio:

- (g) Aneks I., Obrazac za proračun indeksa ILI;
- (h) Aneks II., Proračun indikatora produktivnosti operatora;
- (i) Aneks III., Procedura ocjene usuglašenosti prijedloga izračuna vodnih tarifa sa Uredbom;
- (j) Aneks IV., Pregled ključnih indikatora poslovanja operatora.

Član 34. (Stupanje na snagu)

Ova uredba stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenim novinama Federacije BiH".

Nacrt prijedloga uredbe

V. broj: /2021

Sarajevo _____ 2021. godine

Premijer

Fadil Novalić

Nacrt prijedloga uredbe

ANEKS I: OBRAZAC ZA PRORAČUN INDEKSA „ILI“

Infrastrukturni indeks gubitaka (*Infrastructure Leakage Index – ILI*) je ključni pokazatelj kojeg su definirale IWA (International Water Association – Međunarodna asocijacija za vodu) i AWWA (American Water Works Association – Američka udruga vodovoda). On predstavlja odnos između aktualnih godišnjih stvarnih gubitaka i neizbježnih godišnjih stvarnih gubitaka, tj. opisuje koliko puta u vodovodnom sistemu više curi voda nego što se ne može izbjeći.

Ovo je danas u svijetu najvažniji indikator za mjerenje gubitaka u mreži, ali njegov proračun zahtjeva dovoljno tehničko znanje zaposlenika u vodovodu o načinu proračuna vodnog bilansa, kao i provođenje potrebnih mjerenja. Ipak, potrebno je naglasiti da je bez takvog znanja nerealno očekivati smanjenje gubitaka i zato je ovaj pokazatelj potrebno uvoditi u praksu BiH vodovoda, naviklih da neprihodovanu vodu izražavaju samo u postocima.

Formula za računanje vrijednosti ILI je dana sa:

$$ILI = CARL / UARL$$

Pri tome su CARL (*Current Annual Real Losses*) Aktualni godišnji stvarni gubici, te UARL (*Unavoidable Annual Real Losses*) Neizbježni godišnji stvarni gubici, također definirani od strane IWA i AWWA.

CARL predstavlja stvarnu vrijednost curenja vode u cjevovodu, tj. zapreminu vode koja iscuri kroz sve vrste fizičkih kvarova u sistemu, uključujući npr. i preljeve na rezervoarima, izražavaju se u jedinicama l/priklj./dan (litara po priključku na dan). Računa se prilikom proračuna vodnog bilansa, na temelju mjerenja u mreži uključujući i noćna mjerenja, kada se najveći dio „potrošnje“ vode odnosi na curenja u mreži. Može se reći da je formula za proračun dana sa:

$$CARL = \text{ukupna godišnja curenja u mreži} / \text{broj priključaka} / 365$$

UARL predstavlja referentnu vrijednost najniže moguće vrijednosti curenja vode u cjevovodu (pri korištenju najnovijih tehnoloških dostignuća za smanjenje gubitaka), također se izražava u jedinicama l/priklj./dan (litara po priključku na dan). Formula za proračun je:

$$UARL = (18 \times Lm + 0,8 \times Nc + 25 \times Lp) \times P$$

gdje je:

Lm: dužina cjevovoda u mreži (km)

Nc: ukupni broj priključaka u sistemu,

Lp: ukupna dužina priključnih cijevi kroz privatne posjede,

P: prosječna vrijednost pritiska u sistemu (m).

Vrijednost indikatora ILI određuje jednu od 4 definirane klase uspješnosti vodovodnog poduzeća, pri čemu je prepoznata potreba različite klasifikacije za razvijene i nerazvijene zemlje (dvostruko su veće granice klase za nerazvijene zemlje). Ta je klasifikacija prikazana narednom tablicom:

Nacrt prijedloga uredbe

KATEGORIJE USPJEŠNOSTI:		ILI	Litara po priključku na dan				
			Prosječan pritisak/tlak u mreži:				
			10m	20m	30m	40m	50m
RAZVIJENE ZEMLJE	A	1 - 2		<50	<75	<100	<125
	B	2 - 4		50-100	75-150	100-200	125-250
	C	4 -8		100-200	150-300	200-400	250-500
	D	>8		>200	>300	>400	>500
NERAZVIJENE ZEMLJE	A	1 - 4	<50	<100	<150	<200	<250
	B	4 - 8	50-100	100-200	150-300	200-400	250-500
	C	8 -16	100-200	200-400	300-600	400-800	500-1000
	D	>16	>200	>400	>600	>800	>1000

Nacrt prijedloga uredbe

ANEKS II: PRORAČUN INDIKATORA PRODUKTIVNOSTI OPERATORA

$$\text{MBU} = \max (\text{Np} \times \text{Kps} \text{ ili } \text{Ns} \times \text{Kns}) + \text{Kt} \times \text{Nupov} + \text{Kwp} \times \text{Nwp} + \text{Npk} \times \text{Kk} \quad (1)$$

(zaokruženo, bez decimalnih mjesta)

MBU – maksimalan broj uposlenih kod javnog operatora vodovoda, kanalizacije i tretmana otpadnih voda, na kraju ciljnog perioda (10 godina od donošenja Uredbe)

Np – broj priključaka vodovodnog sistema u nadležnosti javnog operatora, u '000

Kps – koeficijent složenosti sistema u odnosu na broj priključaka

Ns – broj stanovnika na vodovodnom sistemu, u '000

Kns – koeficijent složenosti sistema u odnosu na broj stanovnika

Kt – koeficijent za tretman urbanih otpadnih voda prema tablici u nastavku,

Nupov - izgrađeni kapacitet UPOV-a (uređaj za pročišćavanje otpadnih voda) izražen u broju ekvivalentnih stanovnika (ES), u '000

Kwp - koeficijent za prečišćavanje pitke vode prema tablici u nastavku,

Nwp - broj stanovnika koji se snabdijeva sa klasičnog postrojenja za pitku vodu (u '000)

Npk – broj priključaka kanalizacijskog sistema u nadležnosti javnog operatora gdje ne postoji priključak vodovodnog sistema u nadležnosti javnog operatora, u '000

Kk – koeficijent složenosti sistema u odnosu na broj priključaka samo na javni sistem odvodnje otpadnih voda (a gdje nema priključaka vodovodnog sistema u nadležnosti javnog operatora)

$$\text{Kns} = \text{Kp} + \text{Ks}$$

Kp – koeficijent produktivnosti prema tablici u nastavku,

Ks – koeficijent složenosti sistema prema tablici u nastavku,

$$\text{Kk} = 2$$

Napomene:

- ovaj proračun ne koristi se za regionalne operatore koji vrše samo isporuku vode javnim operatorima vodovoda i kanalizacije.
- **Kt** se primjenjuje samo za UPOV-e kapaciteta najmanje 3.000 ES
- Preduzeće bira izračun ukupnog broja uposlenih po **Np** ili **Ns**, što je za njega povoljnije¹.
- Za koeficijente **Kt** iz naredne tablice posmatra se **Ns** kao broj stanovnika priključenih na UPOV, a za **Kwp** iz tablične vrijednosti posmatra se **Ns** kao broj stanovnika koji se snabdijeva sa klasičnog postrojenja za pitku vodu

Ns (u '000)	3 - 6	6 - 12	12 - 25	25 – 50	50-100	100-150	150-200	> 200
Kp	1.35	1.30	1.25	1.20	1.15	1.10	1.05	1.00
Kt i Kwp	0.50	0.40	0.35	0.30	0.25	0.20	0.15	0.10

¹ Obzirom na procese depopulacije u nekim dijelovima FBiH, kada brojni kućni priključci nemaju nikakvu potrošnju u toku većeg dijela godina a da operator zadržava obavezu održavanja mreže i tih priključaka, u tim sredinama se može očekivati da je maksimalan broj uposlenih kod javnog operatora bolje računati koristeći **Np**.

Nacrt prijedloga uredbe

Np (u '000)	2 - 4	4 – 8	8 – 16	16 - 32	32 - 50	> 50
Kps	4	3.9	3.8	3.7	3.6	3.5

Složenost sistema	Jednostavni sistemi	Manje složeni	Srednje složeni	Složeni sistemi
Ks	0.00	0.10	0.20	0.30

Koeficijenti složenosti javnog sistema vodovoda i sanitacije – **Ks** iznose:

Jednostavni sistemi: 0

Manje složeni: 0.1

Srednje složeni: 0.2

Složeni sistemi: 0.3

za sve javne sisteme koji snabdijevaju preko 6.000 stanovnika ili isporučuju $\geq 900 \text{ m}^3/\text{dan}$.

Koeficijent složenosti (Ks) se dobiva na osnovu podataka parametara složenosti javnih sistema, na osnovu proračunskog ks: umnoška kolona k2 (broj PS na VS), k3 (broj vodozahvata i bunara) i k7 (dužina cjevovoda $\geq \text{DN}150$), podijeljen sa k1 (broj stanovnika na VS).

$$\text{Proračunski ks} = \frac{k2 \times k3 \times k7}{k1}$$

Ks se u konačnici usvaja u iznosu:

„0“, za proračunski ks u vrijednosti 0.00-0.05 (jednostavni sistemi);

„0.1“, za proračunski ks u vrijednosti 0.051-0.15 (manje složeni sistemi);

„0.2“, za proračunski ks u vrijednosti 0.151-0.25 (srednje složeni sistemi);

„0.3“, za proračunski ks u vrijednosti ≥ 0.251 (složeni sistemi).

Napomene:

- Proračunata vrijednost MBU formulom (1) se za javnog operatora vodovoda, kanalizacije i tretmana otpadnih voda, koji snabdijeva manje od 6.000 stanovnika i zahvata više od $900 \text{ m}^3/\text{dan}$, uvećava za 1.
- Za zaposlenika/cu postojećeg javnog operatora koji je angažiran/a na pružanju više vrsta usluga, procjenjuje se udio njegovog/njenog radnog vremena za svaku od tih usluga i u tom omjeru se i vodi kao broj zaposlenih osoba. Npr. ako zaposlenik/ca radi 50% radnog vremena na pružanju usluga vodosnabdijevanja, a drugih 50% na pružanju usluga odvodnje krutog otpada, računa se za potrebe proračuna indikatora produktivnosti operatora kao pola zaposlene osobe.

Nacrt prijedloga uredbe

ANEKS III: PROCEDURA OCJENE USUGLAŠENOSTI PRIJEDLOGA IZRAČUNA VODNIH TARIFA SA UREDBOM

Pregled kompletnosti dostavljene dokumentacije:

Da li dostavljena dokumentacija u cilju razmatranja cijene vodnih usluga uključuje:

- Analizu provedbe važećeg Poslovnog plana operatora koji pruža vodne usluge za prethodni period **DA / NE**
- Važeći Plan poslovanja operatora koji pruža vodne usluge, koji uključuje Analizu provedbe prethodnog plana rashoda i priliva, pojedinačno za svaku od vodnih usluga koje se pružaju, kao i Plan rashoda i priliva za naredni relevantni period (preporučuje se ne duži od jedne godine), pojedinačno za svaku od vodnih usluga koje se pružaju **DA / NE**
- Izvještaj o provedenom računovodstvenom razdvajanju troškova po troškovnim centrima **DA / NE**

Odgovori na sva pitanja moraju biti DA, u suprotnom se dokumentacija vraća predlagaču na dopunu.

Pregled sadržaja dostavljene dokumentacije:

Izvještaj o provedenom računovodstvenom razdvajanju troškova i prihoda po troškovnim centrima, koji sadrži i financijske izvještajima koja se dostavljaju nadležnim tijelima (izdvojeno po operativnim troškovima, troškovima investicijskog održavanja i troškovima kapitalnog investiranja), treba pregledati da li ispunjava naredne uvjete, zahtijevane Uredbom:

- Da li je Operator definirao jasno razdvojene troškovne centre i time omogućio izdvojeno knjiženje troškova, kao i prihoda, usluge vodoopskrbe od usluge odvodnje otpadnih voda, kao i od usluge prečišćavanja otpadnih voda, te svih drugih vrsta usluga koje takav operator pruža **DA / NE**
- Da li su iskazani troškovi poslovanja iz prethodnog perioda, koji se obavezno dostavljaju kao dio dokumentacije dostavljene u cilju razmatranja cijene vodnih usluga, razvrstani po svakom definiranom troškovnom centru, te jesu li knjiženi direktno na odgovarajući troškovni centar, i to na najniži odnosni podtroškovni centar koji je definiran **DA / NE**
- Da li su indirektni troškovi poput troškova računovodstva, uprave i sl. knjiženi na odgovarajućem troškovnom centru zajedničkih poslova, te da li je definiran ključ (pojedinačno po vrsti troška ili zbirno za sve takve troškove) kojim se naknadno vrši redistribucija ovih troškova na svaku od pojedinačnih vrsta usluga **DA / NE**
- Ako je operator složeno komunalno poduzeće, koje osim vodnih usluga iz člana 4. ove Uredbe pruža i druge vrste usluga, da li su formirani odnosni troškovni centri za ostale usluge pojedinačno i da li su njihovi odnosni troškovi i prihodi knjiženi zasebno, na tako formirane troškovne centre **DA / NE**

Nacrt prijedloga uredbe

- Da li je operator napravio popis svih stalnih sredstava i periodičnu procjenu tekuće vrijednosti, odnosno revalorizaciju ako je stalno sredstvo knjiženo, kao i vanknjižnu procjenu prema stvarnim cijenama na tržištu, ako sredstvo iz bilo kojeg razloga nije evidentirano u knjizi stalnih sredstava **DA / NE**
- Da li je operator pripremio tranzicijski plan za postepeno uključivanje punog troška amortizacije iz prethodnog stava u cijenu vodnih usluga, te da li je taj plan uokviren u najviše 10 (deset) godina od dana stupanja na snagu Uredbe **DA / NE**
- Da li su prilivi prikupljeni po osnovu fiksnog dijela cijene zasebno knjiženi i sredstva ovim putem prikupljena korištena samo za definirane svrhe, da li je takav trošak posebno obrazložen u financijskim izvještajima **DA / NE**
- Da li su prilivi prikupljeni po osnovu obračuna punih troškova amortizacije trošeni isključivo na investiciono održavanje i funkcioniranje sistema na koji se cijena odnosi **DA / NE**
- Da li su prilivi prikupljeni po osnovu ostvarene jedinične cijene m³ vode zasebno knjiženi, te da li su tako prikupljena sredstva korištena samo za svrhe za pokrivanja operativnih troškova, investicijskog održavanja i kapitalnih investicija, da li je takav trošak posebno obrazložen u financijskim izvještajima **DA / NE**
- Da li su prilivi ostvareni po osnovu dijela cijene koji se odnosi na realno obračunatu amortizaciju na sva stalna sredstva (za investicijsko održavanje) trošeni isključivo na način određen poslovnim planom, koji uključuje plan i program smanjenja neprihodovane vode te redovne zamjene elemenata infrastrukturnog sistema **DA / NE**

Odgovori na sva pitanja moraju biti DA, u suprotnom se dokumentacija vraća predlagачu na dopunu.

Dokument Analize provedbe važećeg Poslovnog plana operatora za prethodni period, kao i važeći Plan poslovanja operatora, treba pregledati da li ispunjavaju naredne uvjete, zahtijevane Uredbom:

- Da li Plan poslovanja koji je dostavio operator sadrži:
  - Plan optimizacije broja zaposlenih za naredni period, dodatno sa tranzicijskim planom i projekcijom kada će se broj zaposlenih koji su angažirani u funkciji pružanja ukupnih vodnih usluga, svesti na preporučenu ciljnu vrijednost, ovisno o veličini i složenosti infrastrukturnog sistema **DA / NE**
  - Plan smanjenja i/ili kontrole neprihodovane vode za naredni period, dodatno sa projekcijom kada će se postotak gubitaka svesti na veličinu poslije koje više nije isplatio dalje smanjivanje, te kada će se infrastrukturni indeks curenja (u daljem tekstu: indeks ILI) svesti na vrijednost manju od 4 **DA / NE**

Nacrt prijedloga uredbe

- Plan optimizacije ostalih troškova, gdje je optimizacija moguća primjenom novih tehnologija ili poboljšanim upravljanjem **DA / NE**
- Plan unaprjeđenja naplate, ako ista iznosi manje od 95% **DA / NE**
- Plan unaprjeđenja mjerenja u mreži **DA / NE**
- Plan unaprjeđenja upravljanja sredstvima, uključujući i kompletiranje popisa svih stalnih sredstava i procjene tekuće nabavne vrijednosti **DA / NE**
- Plan kapitalnih ulaganja, ako je odobren za uključivanje u cijenu sukladno načelu priuštivosti **DA / NE**
- Analizu provedbe prethodnog plana rashoda i priliva, pojedinačno za svaku od vodnih usluga koje se pružaju **DA / NE**
- Plan rashoda i priliva za naredni relevantni period (preporučuje se ne duži od jedne godine), pojedinačno za svaku od vodnih usluga koje se pružaju **DA / NE**
- Da li Plan poslovanja koji je dostavio operator sadrži vrijednosti za prethodne tri godine (odnosno za cijeli prethodni period pružanja ovih usluga ako je isti kraći od tri godine), kao i projekcije vrijednosti za najmanje naredne tri godine, te dugoročne ciljne vrijednosti i očekivano vrijeme njihovog dostizanja za sljedeće ključne pokazatelje/indikatore uspješnosti:
  - Neprihodovana voda (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 25% ili manje) **DA / NE**
  - Postotak mjerenja potrošača i vodozahvata (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 100%) **DA / NE**
  - Prosječan broj dana naplate (izraženo u broju dana, preporučena dugoročna ciljna vrijednost je 90 dana ili manje) **DA / NE**
  - Postotak naplate (izraženo u %, preporučena dugoročna ciljna vrijednost 96% ili više) **DA / NE**
  - Produktivnost operatora (broj zaposlenih na hiljadu korisnika usluga, za sve vodne usluge iz člana 4. Uredbe), prema proračunu maksimalnog broja zaposlenih na kraju ciljnog perioda ovisno o veličini i složenosti infrastrukturnog sistema **DA / NE**
  - Pokrivenost operativnih troškova (izraženo u %, preporučena ciljna vrijednost 100%) **DA / NE**
  - Priuštivost usluga (izraženo u %, preporučena vrijednost do najviše 4%) **DA / NE**

Odgovori na sva pitanja moraju biti DA, u suprotnom se dokumentacija vraća predlagачu na dopunu.

Nacrt prijedloga uredbe

Pregled proračuna cijena:

- Da li dostavljena dokumentacija u cilju razmatranja cijene vodnih usluga određuje jednu od vrsta cijena iz člana 21. Uredbe **DA / NE**
- Da li se dostavljena dokumentacija u cilju razmatranja cijene vodnih usluga odnosi na sve odabrane kategorije korisnika usluga iz člana 22. Uredbe **DA / NE**
- Da li dostavljena dokumentacija sadrži tranzicijski plan i krajnji rok za izjednačavanje cijena za sve kategorije korisnika usluga iz člana 22. Uredbe u roku od najviše 10 (deset) godina **DA / NE**
- Da li je iznos fiksnog dijela cijene određen na način da ukupni očekivani priliv ovim putem pokrije troškove redovnog i odgovarajućom regulativom propisanog održavanja korisničkog vodomjera, u iznosu koji odgovara stvarnim troškovima za svaki vodomjer pojedinačno, te dodatno i troškove ugradnje i održavanja zonskih i vodomjera na izvorištu **DA / NE**
- Ako je još neki dio fiksnih troškova koji se odnose na uslugu vodo-snabdijevanja/vodoopskrbe, ili usluge sanitacije i prečišćavanja otpadnih voda uključen u fiksni dijela cijene, da li je dostavljena i odnosna dokumentacija o takvom proračunu fiksnog dijela cijene **DA / NE**
- Da li je iznos jedinične cijena po m³ određen na način da ukupni očekivani priliv ovim putem pokrije troškove sve procijenjene troškove koji se direktno i indirektno odnose na bilo koju od usluga iz člana 4. Uredbe, a koji ne uključuju troškove koji se pokrivaju iz fiksnog dijela cijene **DA / NE**

Odgovori na sva pitanja moraju biti DA, u suprotnom se dokumentacija vraća predlagaču na dopunu.

Ako su odgovori na sva pitanja DA, **potvrđuje se usuglašenost prijedloga izračuna vodnih tarifa sa Uredbom.**

Nacrt prijedloga uredbe

ANEKS IV: PREGLED KLJUČNIH INDIKATORA POSLOVANJA OPERATORA PRI RAZMATRANJU PROMJENE VODNE TARIFE

Operator:

Općina/Grad/Kanton:

Indikatori vodne tarife / godina	1. god.	2.	3.	4.	10. 11.		
	Početna	Planirano za				Ciljani period	
	2021	2022	2023	2024	...	2031	2032
Vodna tarifa (KM/m ³)							
Ukupno volumetrijski dio							
Vodoopskrba (KM/m ³)							
Odvodnja urbanih otpadnih voda (KM/m ³)							
Tretman urbanih otpadnih voda (KM/m ³)							
Fiksni dio cijene (KM)							
% stvarno potrebne amortizacije obračunat u cijeni						100%	
% stvarno potrebne amortizacije prikupljen i utrošen za svrhe redovnog završavanja infrastrukture							
% izjednačenja cijena za fizička i pravna lica						100%	
Produktivnost zaposlenih (broj zaposlenih / '000 korisnika usluga ili / '000 priključaka)	Početno stanje					100%	
% učešća kredita u ukupnoj tarifi							
% priuštivosti važeće tarife							
% pokrivenosti operativnih troškova							
% mjerenja potrošača							
Prosječan broj dana naplate							
% ukupnih gubitaka u VS (dugoročni cilj je 25% ili manje)	Npr. 61%					Npr. 41%	....itd.
Status definiranosti i izgrađenosti ² zona mjerenja (Status DMA - District Metering Areas)						100%	
Dodatni ili indikatori po procjeni potrebe lokalne samouprave							

² Izgrađenost zone mjerenja podrazumijeva postojanje zatvarača i zonskih vodomjera na svim ulazima i izlazima iz te zone, koji se redovno očitavaju.